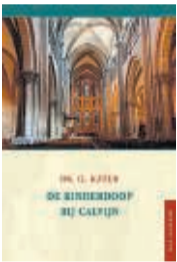

Door een uiterlijk teken wil de Heere Zijn belofte verzegelen en de gelovige daarvan verzekeren.

theologie

De kinderdoop bij Calvijn; ds. G. Kater, uitg. Den Hertog, Houten, 2014; deel 10 in de serie *Hersteld Hervormde Studies*; ISBN 978 90 331 2627 7; 142 blz.; € 17,50.

Grond van de doop

tekst prof. dr. W. van 't Spijker
beeld RD, Henk Visscher

De kinderdoop is de eeuwen door omstreden geweest. In toenemende mate komt ook in de gereformeerde gezindte herdopen voor. De hersteld hervormde ds. G. Kater geeft een bondige samenvatting van Calvijns visie op de kinderdoop.

In het eerste deel van "De kinderdoop bij Calvijn" geeft ds. Kater de gedachten van de Geneefse reformator over het sacramentele karakter van de kinderdoop weer. Daarbij valt het accent vooral op de ontwikkeling die bij Calvijn is waar te nemen inzake deze leer.

In het tweede deel van deze studie (een enigszins gewijzigde uitgave van een masterscriptie uit 2009) richt de predikant zich, aanzienlijk korter, op de actualiteit van Calvijns visie, nu ook binnen de kringen van gereformeerde gezindte de evangelische beweging aan invloed wint en er steeds vaker van herdoop sprake is. De diversiteit van de beschouwingen ten aanzien van de kinderdoop is opvallend. Die heeft in de geschiedenis van de gereformeerde gezindte altijd wel een rol gespeeld, maar is ze ook te herleiden tot verschil in Calvijns interpretatie zelf?

Ds. Kater kiest in het eerste deel van zijn onderzoek voor drie belangrijke bronnen: de eerste

is Calvijns Instituut uit 1536, het boekje waarmee Calvijn zijn theologische inzet presenteerde. Het tweede geschrift is de Catechismus van Genève uit 1545, een helder onderricht in de christelijke leer die nog steeds genoemd wordt onder de confessies die in de Protestantse Kerk in Nederland gelden. Het laatste boek dat als bron dienstdoet, is de volgroeide Instituut uit 1559, de belangrijkste bron voor onze kennis van Calvijns theologie. Bij elk van deze drie bronnen komen de volgende onderdelen ter sprake: de historische achtergrond, de sacramentsopvatting, de relatie tussen sacrament en geloof, de gronden van de kinderdoop en het sacramentele karakter van de kinderdoop.

In het laatste hoofdstuk van het eerste deel maakt de auteur de balans op, waarbij het voor hem duidelijk is dat al in 1536 de nadruk komt te liggen op de centrale plaats van de belofte in de definitie van het sacrament. Door een uiterlijk teken wil de Heere Zijn belofte verzegelen en de gelovige daarvan verzekeren. Het doel van het sacrament is dus de versterking van het geloof. Het sacrament dient niet om het geloof te werken, maar om het te versterken.

Zijdelings kan men het ook zien als een belijdenis van het geloof ten opzichte van andere mensen, een gedachte die Calvijn aanvankelijk niet sterk uitwerkt. Om werkelijk te delen in de verzegelende kracht van het sacrament, is het geloof noodzakelijk, ook al dient men eraan toe te voegen dat vanwege Gods instelling de verze-

gelende kracht van het sacrament niet tenietgedaan wordt, ook niet in het geval van het ontbreken van het geloof. We spreken dan van de integriteit van het sacrament.

Dit vaststaande sacramentele karakter van de doop berust vooral dáárop dat het God Zelf is Die Zijn weldaden verzekert. Deze theologische uitspraken berusten op de overtuiging dat het bevel van Christus om de kleine kinderen tot Zich te laten komen ook met betrekking tot de kinderdoop geldt. Voor ds. Kater is duidelijk dat het genadeverbond de tweede grond voor de kinderdoop vormt, al noemt Calvijn deze niet expliciet. De lezer kan met de auteur constateren dat deze tweede grond in 1545 tot eerste en enige grond voor de kinderdoop is geworden. Het verbond der genade heeft in de gereformeerde traditie meer en meer die plaats ingenomen en die positie gaandeweg verstevigd. Het gaat daarbij om de gedachte dat het genadeverbond in wezen, zowel in het Oude als in het Nieuwe Verbond, één is.

In het laatste deel van deze studie maakt ds. Kater duidelijk dat, vanuit deze beslissende invalshoek beoordeeld, de leer van de kinderdoop ten overstaan van nieuwere en soms sterk werkende evangelische bewegingen niets van zijn essentiële kracht heeft verloren.

De studie van ds. Kater is méér dan een knap historisch overzicht. Het is een appellerende herinnering aan de kracht van het verbond dat niet de mens, maar dat God Zelf bevestigt van kind tot kind.